

Turkish Studies

Volume 13/3, Winter 2018, p. 911-926

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13172>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Şubat 2018

✓ Accepted/Kabul: Mart 2018

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Onur KÖKSAL – Doç. Dr. Nuri BALOĞLU - Yrd. Doç. Dr. Abdulkerim KARADENİZ

This article was checked by iThenticate.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ARAŞTIRMA VE LİSANSÜSTÜ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI*

Sadık Yüksel SIVACI** - Bahadır GÜLBAHAR*** - Fırat ÇÖPLÜ****

ÖZET

Eğitimde kalitenin en önemli değişkenlerinden biri öğretmenlerdir. Nitelikli bir eğitimin büyük ölçüde öğretmen faktörüne bağlı olduğu iddia edilebilir. Öğretmenlerin mesleklerinin gerektirdiği bilgi ve becerileri haiz olmaları, öğrenme-öğretme etkinliklerinin verimliliğini, kalitesini yükseltecek; eğitim hedeflerine ulaşılmasını hızlandıracak ve kolaylaştıracaktır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutum düzeyleriyle lisansüstü eğitime yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, korelasyonel tarama modelinde olup betimsel bir nitelik arz etmektedir. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 akademik yılında bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma, uygun örneklem yöntemiyle belirlenen 504 öğretmen adayı üzerinde yürütülmüştür. Bu araştırmanın verileri, “Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Lisansüstü Eğitime Yönelik Ölçeği” ile elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmış ve verilerin analizinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Korelasyon analizine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular genel olarak ele alındığında ortaya çıkan sonuç, öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumlarında “cinsiyet” ve “öğrenim görülen bölümden memnuniyet durumu” değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken lisansüstü eğitime yönelik tutumlarında ise “öğrenim görülen bölümden memnuniyet durumu” ve “öğrenim görülen anabilim dalı” değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Korelasyon analizine göre, öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumları ile

* Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: EGT.A4.18.001

** Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: sysivaci@ahievran.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: bahadirgulbahar@hotmail.com

**** Yüksek Lisans Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi, El-mek: firat.coplu@outlook.com

lisansüstü eğitime yönelik tutumları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna da ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar dikkate alınarak çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, araştırmaya yönelik tutum, lisansüstü eğitime yönelik tutum.

THE ATTITUDES OF TEACHER CANDIDATES TOWARD RESEARCH AND POSTGRADUATE EDUCATION

ABSTRACT

Teachers are one of the most important variables in education. It can be argued that a quality education largely depends on the teacher factor. The fact that the teachers have the knowledge and skills will increase the productivity and quality of learning-teaching activities; it will accelerate and facilitate the achievement of educational objectives. The aim of this study is to investigate the relationship between the attitudes toward research and attitudes toward postgraduate education of teacher candidates. Study follows a correlational detection model while holding a descriptive quality. Participants of the research are teacher candidates who are attending a state university in the academic year 2017-2018. The research was held among 504 teacher candidates who were selected with a convenient sampling method. The data of this research is collected via "Attitudes Toward Research Scale" and "Attitudes Toward Higher Education Scale". To analyze the data, SPSS software package was used and Mann-Whitney U Test, Kruskal-Wallis test and Spearman correlation analysis were applied. In general, the results of the study showed a significant difference for "gender" and "satisfaction from the alma mater" variables in the attitudes toward research of teacher candidates whereas in their attitudes toward graduate studies "satisfaction from alma mater" and "studied major" variables showed a significant difference. According to correlation analysis, a positive weak correlation is detected between attitudes toward research and attitudes toward higher education. Several suggestions are made in compliance with the study's findings.

STRUCTURED ABSTRACT

Purpose and Method

This is correlational study which aims to detect the relationship between the attitudes toward research and attitudes toward graduate studies of teacher candidates. The sample of the study is selected via the convenient sampling method consisting of 385 (76,4%) female and 119 (23,6%) male students. When the students in the sample are divided by their majors which they are registered, 66 (13,1%) of them are from Division of Social Sciences Education, 34 (6,7%) are from Computer Education and Instructional Technology, 97 (19,2%) are from Division of Classroom Instruction Education, 75 (14,9%) are from Division of Science Education, 51 (10,1%) are from Division of Mathematics Education, 68 (13,5%) are from Division of Guidance and Psychological Counseling, 53 (10,5%) are from Department of Early Childhood Education and 60 (11,9%) are from Division of Turkish Education.

Results

Study showed that according to “sex” variable, there was a statistically significant difference in the attitude toward research in favour of females. In other words, females’ attitudes toward research is higher than their male colleagues. Bökeoğlu and Yılmaz (2005) found no significant difference for the sex variable in the research anxiety levels of students. Saracalaoğlu (2008) also found no difference related to sex in the participants’ attitudes toward research points. Polat (2014), concluded that there was no effect of sex on attitudes of Faculty of Education students toward research. İpek, Tekbıyık and Ursavaş (2010) concluded that among graduate students, males scored higher in self-efficacy than female students.

No significant difference was observed in the research according to the “sex” variable in the attitude toward higher education. However, females’ rank sum mean scores on attitude toward higher education scale was found higher than males’. Ünal and İlter (2010) found females’ scores of attitude toward higher education to be higher in their study. İlhan, Öner Sünkür and Yılmaz (2012), on the other hand, observed no significant difference of sex variable on attitude toward the function of higher education of primary education teacher candidates.

The study showed a significant difference according to “satisfaction from the field of study” variable in attitude toward research in favor of those who are content with their majors. Therefore, it can be claimed that those who are more satisfied with their area of study have a more positive attitude towards research.

The study showed a significant difference according to “satisfaction from the field of study” variable in attitude toward higher education in favor of those who are content with their majors. Therefore, it can be claimed that those who are more satisfied with their area of study have a more positive attitude towards higher education.

The study revealed no significant statistical difference according to “the major field of study” variable in attitude towards research. When mid ranks were analyzed, Division of Social Sciences Education students had the highest mean whereas Division of Guidance and Psychological Counseling students had the lowest. In the study conducted by Büyükoztürk (1996) on undergraduate students, the attitude towards research found to be depended on the university and the field of study. In another study conducted by Gürgen and Er (2008), a difference was found related to the department variable. Saracalaoğlu (2008) also found the attitude toward research scores of graduate students to be depended on the faculty and university which the students were registered to.

The study showed a statistically significant difference in attitude towards higher education related to the variable of “the major field of study”. When mid rank means were observed, data showed that Computer Education and Instructional Technology students had the highest mean whereas Division of Social Sciences Education students had the lowest. The study conducted by İlhan, Öner Sünkür and Yılmaz (2012) showed a significant difference related to the “major field of study” variable in attitudes of primary school teacher candidates towards higher education.

When analyzed for the relationship between attitude toward research and attitude toward graduate studies, the study showed a weak positive correlation between these two variables. In other words, the more positive the attitude toward research is, the more positive the attitude toward higher education is. Moreover, the less anxiety towards research the students have, the more positive their attitude towards higher education gets.

Conclusion

The overall inspection of the study's findings shows that "sex" and "satisfaction level from the major field of study" variables generate a statistically significant result in the attitudes of teacher candidates towards research whereas "satisfaction level from the major field of study" and "the major field of study" variables create a statistically significant result in their attitudes toward higher education.

According to correlation analysis, there is a weak positive correlation between teacher candidates' attitudes toward research and attitudes toward higher education.

Since the students who are satisfied with their fields of study have a positive attitude towards both higher education and research, future researches can be held to predict the variables which effect the satisfaction level of students about their fields. It is within the knowledge of the authors that the course Scientific Research Methods is not included in every curriculum in the Faculty of Education and the incorporation of this course to the education in undergraduate studies can contribute to graduate studies. More studies can be conducted to detect the variables which cause the students to have prejudice and negative attitude toward research. Replication of this study with different focus groups is suggested.

Keywords: Teacher candidates, attitude toward research, attitude toward postgraduate education.

Giriş

Eğitimde kalitenin en önemli değişkenlerinden biri öğretmenlerdir. Nitelikli bir eğitimin büyük ölçüde öğretmen faktörüne bağlı olduğu iddia edilebilir. Öğretmenlerin mesleklerinin gerektirdiği bilgi ve becerileri haiz olmaları, öğrenme-öğretme etkinliklerinin verimliliğini, kalitesini yükseltecek; eğitim hedeflerine ulaşılmasını hızlandıracak ve kolaylaştıracaktır. Çağdaş öğretmenlerden beklenen rollerden biri olan araştırmacılık rolünü yerine getirmenin öğretmenleri geliştireceğini, niteliklerini yükselteceğini söylemek mümkündür. Etkili bir öğretim gerçekleştirebilmek için her an bir dizi karar almak ve eleştirel düşünebilmek durumunda olan çağdaş öğretmen, araştırmalar yaparak gerçekleştirdiği, uyguladığı öğretimi de inceleme ve böylece geliştirme fırsatı da bulacaktır (Slavin, 2006). Geleceğin öğretmeni, "araştırmacı, keşfedici öğretmen" olarak tanımlanmakta ve bu özelliklere sahip öğretmenlerin eğitim sistemlerini geliştirmeye yönelik reform hareketlerine önemli yararlar sağlayacağı üzerinde durulmaktadır (Nevvman, 1997). Çağdaş öğretmenlik iddiasında bulunan bir öğretmenin sahip olması gereken en önemli özelliklerden birinin araştırmacılık olduğu ifade edilebilir.

Araştırma, bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışma; soru sorma, inceleme, değerlendirme, yorumlama ve karar verme çabasının oluşturduğu bir öğrenme ve bilgi edinme sürecidir. (MEB, 2011; TDK, 2018). Bilim, araştırma bulguları ve yeni geliştirilen araştırma

teknikleri ile gelişmektedir (Arseven, 2001). Araştırmaların, teknoloji ve ülkelerin gelişmesinde belirleyici olduğu bilinmektedir. Bu nedenle araştırma, sorgulama ve bilgi üretme tutum ve davranışları, modern toplumun en belirgin özellikleri arasında sayılmaktadır (Cafıoğlu, 1998; Erdoğan, 1998; Genç, 2010; Hesapcıoğlu, 1996; Kaptan, 1993). Araştırma tutum ve davranışlarına sahip öğretmenler; öğretmenlik mesleği, öğrenciler ve eğitim-öğretimle ilgili araştırmalar gerçekleştirerek eğitimin gelişmesine katkıda bulunabilirler.

Öğretmenlerin araştırma alışkanlık ve davranışları kazanmalarında en önemli sorumluluk öğretmen yetiştiren kurumlara aittir. Öğretmen yetiştiren kurumların programlarında araştırma alışkanlığı, kültürü kazanmaya yönelik dersler mutlaka yer almalıdır. Araştırma alışkanlığı ve kültürünün temel bilgi alanları; araştırma, istatistik, ölçme-değerlendirme ve bilgisayar olarak belirlenmiştir (Karasar, 1984). Büyüköztürk (1996), yaptığı araştırmayla, anılan bilgi alanlarında eğitim alan üniversite öğrencilerinin araştırma yeterliklerin almayan öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buradan hareketle araştırma bilgi ve becerilerini kazandırmaya yönelik eğitimin öğretmenlerin araştırmaya yönelik olumlu tutum kazanmalarında da etkili olacağı ifade edilebilir. Araştırma, bireyin kendi iradesiyle gerçekleştireceği bir eylemdir (Demirel ve Ün, 1987; Petty ve Cacioppo, 1996; Tavşancıl, 2002). Dolayısıyla araştırmaya yönelik olumlu tutum, araştırma eyleminin gerçekleşmesi, bunun bir alışkanlık ve kültür hâline dönüşmesinde etkili bir faktördür.

Araştırmacılığının yanı sıra öğretmenlerin öğrenime devam etmeleri, eğitim seviyelerini yükseltmeleri de mesleki ve kişisel gelişimleri açısından oldukça önemlidir. Lisansüstü eğitimin de öğretmen kalitesini yükseltecek bir etken olduğu savunulabilir. Lisansüstü eğitim, lisans derecesi ya da diploması almış olanlara, kendi dallarında ya da ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek lisans ya da doktora yaparak uzmanlaşma olanağı veren bir eğitim; öğrenme ve araştırma potansiyeli bulunan kişilerin sadece kendi istekleri doğrultusunda, dâhil oldukları bir süreçtir (Kutluca Canbulat ve Çakmak, 2007). Lisansüstü eğitimin pek çok fonksiyonu içinde bilim adamı yetiştirme, entelektüel mülkiyet tabanını genişletici çalışmalar, bilim, teknoloji ve patent üretecek, araştırmacı ve kalifiye iş gücü yetiştirmek, Ar-Ge çalışmaları yaptırmak en öncelikli olanlarıdır (Türker, 2001). Dünyanın hızla değişimi, okullardan bu değişime ayak uydurabilme beklentisini yaratmakta, okullardan beklenenlerin çeşitliliğini ve sayısını artırmaktadır. Okulların en önemli sermayesi öğretmenlerdir. Okulların değişimin ortaya çıkardığı ihtiyaçları karşılayabilmesi için öğretmenlerin değişimi kavrayıp yeni yaklaşımları uygulayabilmeleri, bilimsel bakış açısıyla sorunlara etkili çözümler üretebilmeleri ve araştırmacı yönlerini geliştirebilmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla öğretmenler için lisansüstü eğitimin önemi artırmaktadır. Lisansüstü eğitimle öğretmenler, kendi kişisel gelişimlerini sürdürme, ufuklarını genişletmenin yanı sıra kurumlarını geliştirme, içinde bulundukları toplumun ekonomik, sosyal, politik, teknik ve kültürel gelişimine katkıda bulunabilecek yeterliği kazanma fırsatı bulmaktadır. Buradan hareketle öğretmen ve öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının olumlu olması gerektiği söylenebilir zira tutumlar, lisansüstü eğitim gibi bireylerin kendi tercihleri doğrultusunda dâhil olacakları süreçler için belirleyici rol oynayabilmektedir (Demirel ve Ün, 1987; Petty ve Cacioppo, 1996; Tavşancıl, 2002).

Bir öğretmen adayının araştırma alışkanlığı olan, nitelikli bir araştırmacı olması, kendisini ve gerçekleştireceği öğretimi geliştirmesi bakımından oldukça önemli bir etkidir. Araştırma tutum ve alışkanlığı kazanmış, araştırma kültürü olan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelmelerinin, lisansüstü eğitimle ilgili tutumlarının olumlu olmasının beklenen bir sonuç olduğunu söylemek mümkündür. Ulaşılabilen alanyazında, öğretmen adaylarının araştırmaya ve lisansüstü eğitime yönelik tutumlarını ayrı ayrı inceleyen araştırmalara (Ayaydın ve Kurtuldu, 2010; Kuzu ve Pullu, 2011; Köksalan, İlter ve Görmez, 2010; Polat, 2014; Saraçoğlu, 2008; Ünal ve İlter, 2010) rastlanmasına rağmen öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumlarıyla lisansüstü eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi ele alan bir çalışmaya rastlanmıştır. Öğretmenlerin ve öğretimin gelişimini etkileyen iki önemli değişken olduğu düşünülen araştırmaya yönelik tutum ile lisansüstü

eğitime yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutum düzeyleriyle lisansüstü eğitime yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem durumu “Öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumlarıyla lisansüstü eğitime yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklindedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutum düzeyleriyle lisansüstü eğitime yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etmeye yönelik korelasyonel bir araştırma niteliğindedir. Korelasyonel araştırmalar, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde, bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği, ilişkinin genel olarak betimlendiği araştırmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010; Fraenkel ve Wallen, 2009).

Araştırmanın Örneklemi

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Yaşlarına Göre Dağılımı

	19-21 Yaş Aralığı		22-25 Yaş Aralığı		26 ve Üzeri Yaş	
	n	%	n	%	n	%
Kadın	189	49,1	190	49,4	6	1,6
Erkek	41	34,5	74	62,2	4	3,4
Toplam	230	45,6	264	52,4	10	2,0

Araştırmanın örneklemini, uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiş 385'i (%76,4) kadın, 119'u (%23,6) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Ulaşılabilirlik ve elverişlilik esasına dayalı olan uygun örnekleme yöntemi, bazı araştırma konularında bilgilerin hızlıca toplanması amacıyla tercih edilen bir yöntemdir (Aypay, 2010).

Tablo 2. Örneklemde Bulunan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	n	%
Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	13,1
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	6,7
Sınıf Eğitimi	97	19,2
Fen Bilgisi Eğitimi	75	14,9
Matematik Eğitimi	51	10,1
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	13,5
Okul Öncesi Eğitimi	53	10,5
Türkçe Eğitimi	60	11,9
Toplam	504	100,0

Örneklemde bulunan öğrencilerin öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre dağılımları incelendiğinde, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda 66 (%13,1), Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı'nda 34 (%6,7), Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda 97 (%19,2), Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı'nda 75 (%14,9), Matematik Eğitimi ABD' de 51 (%10,1), Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda 68 (%13,5), Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda 53 (%10,5) ve Türkçe Eğitimi ABD' de 60 (%11,9) öğrenci olduğu görülmektedir.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu, Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği ve Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği: Çelik, Gazioğlu ve Pesen (2012) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeği geliştirme çalışması 370 üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür. Beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçekteki kullanılan cevaplar ve puanları şöyledir: Hiç 1–Katılmıyorum; 2–Katılmıyorum; 3–Kararsızım; 4–Katılıyorum; 5–Tamamen Katılıyorum. Alt faktörler sırasıyla ilgi, önem, motivasyon, yararlılık ve kaygı boyutu olarak adlandırılmıştır. Ölçeğe ilişkin verilere uygulanan faktör analizi ile, KMO katsayısı ,908 ve Barlett katsayısı anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin alt faktörlerinin Cronbach Alfa değerleri ,856 ile ,646 arasında değişmektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa değerinin ,807 olduğu görülmüştür.

Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği: Ünal ve İlter (2010) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirme çalışması 312 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. İlgili literatür, uzman kanısı ve öğrenci görüşlerinden yararlanılarak oluşturulan 25 maddelik tutum ölçeğinin faktöriyel geçerliliği için faktör analizi yapılmıştır. İlgili analizler sonucunda 15 maddelik ölçeğin son haline ulaşılmıştır. Geliştirilen ölçek, tutumu ölçmekte yaygın olarak kullanılan 5’li Likert tipi ölçektir. Veri toplama aracında yer alan tutum maddeleri için “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” dereceleri kullanılmıştır. Faktör analizi sonucunda tutum maddelerinden 2 faktör tespit edilmiştir. Bu faktörlerden biri lisansüstü eğitimin “işlev boyutu” diğeri ise öğrencilerin lisansüstü eğitime ilişkin “istek boyutu”dur. Ölçeğin uygulanmasıyla elde edilen puanların güvenilirliği Cronbach Alpha (iç tutarlılık) güvenilirlik formülü kullanarak hesaplanmıştır. Bu ölçeğin tüm olarak Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ,95; KMO değeri ,92 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlar ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. Bartlett testi ise 8074,641 şeklinde bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa değerinin ,840 olduğu görülmüştür.

Verilerin analizi

Veriler, SPSS paket programına işlenmiş ve çalışmada kullanılacak testleri belirlemek için normallik testi gerçekleştirilmiştir. Örneklem 50 kişiden büyükse Shapiro-Wilk normallik testi kullanılmalıdır (Pallant, 2005). Yapılan Shapiro-Wilk normallik testi sonuçlarına göre verilerin normal dağılım göstermediği anlaşılmıştır. Normal dağılım göstermediği için verilerin analizinde non-parametrik testler kullanılmış; iki kategorili değişkenlerin analizi için Mann Whitney U testi, üç ve daha fazla kategorileri bulunan değişkenlerin analizinde Kruskal Wallis testi ve değişkenlerin birbirlerine etkisinin analizinde Spearman Korelasyon analiz testi kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Araştırmaya Yönelik Tutum

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	U	Z	p
Araştırmaya Yönelik Tutum	Kadın	385	261,46	19458,500	-2,485	,013
Genel Boyut	Erkek	119	223,52			
İlgi Alt Boyutu	Kadın	385	263,99	18485,000	-3,198	,001
	Erkek	119	215,34			
Önem Alt Boyutu	Kadın	385	254,95	21962,500	-,684	,494
	Erkek	119	244,56			
Motivasyon Alt Boyutu	Kadın	385	260,48	19834,500	-2,222	,026
	Erkek	119	226,68			
Yararlılık Alt Boyutu	Kadın	385	262,24	19156,000	-2,744	,006
	Erkek	119	220,97			
Kaygı Alt Boyutu	Kadın	385	247,97	21165,000	-1,263	,207
	Erkek	119	267,14			

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya yönelik tutumun istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Kadınların araştırmaya yönelik tutum

ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=261,46) erkeklerin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=223,52) yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre ilgi alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Kadınların ilgi alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=263,99) erkeklerin ilgi alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=215,34) yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre önem alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Cinsiyet değişkenine göre motivasyon alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Kadınların motivasyon alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=260,48) erkeklerin motivasyon alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=226,68) yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre yararlılık alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Kadınların yararlılık alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=262,24) erkeklerin yararlılık alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=220,97) yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre kaygı alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Kadınların kaygı alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=247, 97) erkeklerin kaygı alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=297,14) düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	U	Z	p
Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum	Kadın	385	255,39	21793,500	-,803	,422
Genel Boyut	Erkek	119	243,14			
İşlev Alt Boyutu	Kadın	385	257,26	21076,000	-1,324	,185
	Erkek	119	237,11			
İstek Alt Boyutu	Kadın	385	254,07	22304,500	-,435	,663
	Erkek	119	247,43			

Tablo 4 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Kadınların lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=255,39) erkeklerin lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=243,14) yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre işlev alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Kadınların işlev alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=257,26) erkeklerin işlev alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=237,11) yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre istek alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Kadınların işlev alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının (X=254,07) erkeklerin işlev alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından (X=247,43) yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğrenim Görülen Bölümden Memnuniyet Durumu Değişkenine Göre Araştırmaya Yönelik Tutum

	Bölüm Memnuniyeti	n	Sıra Ortalaması	U	Z	p
Araştırmaya Yönelik Tutum	Evet	425	260,63	13332,500	-2,908	,004
Genel Boyut	Hayır	79	208,77			
İlgi Alt Boyutu	Evet	425	261,08	13142,000	-3,080	,002
	Hayır	79	206,35			
Önem Alt Boyutu	Evet	425	260,85	13239,500	-3,000	,003
	Hayır	79	207,59			
Motivasyon Alt Boyutu	Evet	425	258,87	14081,500	-2,286	,022
	Hayır	79	218,25			
Yararlılık Alt Boyutu	Evet	425	257,04	14857,500	-1,649	,099
	Hayır	79	228,07			
Kaygı Alt Boyutu	Evet	425	244,92	13565,500	-2,728	,006
	Hayır	79	293,28			

Tablo 5 incelendiğinde bölüm memnuniyeti değişkenine göre araştırmaya yönelik tutumun istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Memnun olanların araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamları sıra ortalamalarının ($X=260,63$) memnun olmayanların araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamları sıra ortalamalarından ($X=208,77$) yüksek olduğu görülmektedir.

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre ilgi alt boyutu puan toplamları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < .05$). Memnun olanların ilgi alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarının ($X=261,08$) memnun olmayanların ilgi alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarından ($X=206,35$) yüksek olduğu görülmektedir.

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre önem alt boyutu puan toplamları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Memnun olanların önem alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarının ($X=260,85$) memnun olmayanların önem alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarından ($X=207,59$) yüksek olduğu görülmektedir.

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre motivasyon alt boyutu puan toplamları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < .05$). Memnun olanların motivasyon alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarının ($X=258,04$) memnun olmayanların motivasyon alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarından ($X=228,07$) yüksek olduğu görülmektedir.

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre yararlılık alt boyutu puan toplamları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre kaygı alt boyutu puan toplamları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Memnun olanların kaygı alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarının ($X=244,92$) memnun olmayanların kaygı alt boyutu puan toplamları sıra ortalamalarından ($X=293,28$) düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Öğrenim Görülen Bölümden Memnuniyet Durumu Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum

	Bölüm Memnuniyeti	n	Sıra Ortalaması	U	Z	p
Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum Genel Boyut	Evet	425	259,82	13675,500	-2,620	,009
	Hayır	79	213,11			
İşlev Alt Boyutu	Evet	425	258,37	14293,500	-2,107	,035
	Hayır	79	220,93			
İstek Alt Boyutu	Evet	425	259,03	14010,500	-2,341	,019
	Hayır	79	217,35			

Tablo 6 incelendiğinde bölüm memnuniyeti değişkenine göre lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Memnun olanların lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının ($X=259,82$) memnun olmayanların lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=213,11$) yüksek olduğu görülmektedir.

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre işlev alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Memnun olanların işlev alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının ($X=258,37$) memnun olmayanların işlev alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=220,93$) yüksek olduğu görülmektedir.

Bölüm memnuniyeti değişkenine göre istek alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Memnun olanların istek alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarının ($X=259,03$) memnun olmayanların istek alt boyutu puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=217,35$) yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Öğrenim Görülen Anabilim Dalı Değişkenine Göre Araştırmaya Yönelik Tutum

	Öğrenim Görülen Anabilim Dalı	n	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	p
Araştırmaya Yönelik Tutum Genel Boyut	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	284,92	8,384	,300
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	268,93		
	Sınıf Eğitimi	97	261,34		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	248,98		
	Matematik Eğitimi	51	229,24		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	227,27		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	262,61		
	Türkçe Eğitimi	60	237,08		
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	249,30	9,597	,213
İlgi Alt Boyutu	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	285,72		
	Sınıf Eğitimi	97	261,23		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	271,67		
	Matematik Eğitimi	51	241,16		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	212,24		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	264,37		
	Türkçe Eğitimi	60	243,91		
Önem Alt Boyutu	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	271,52	5,920	,549
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	264,72		

	Sınıf Eğitimi	97	270,34		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	250,47		
	Matematik Eğitimi	51	227,00		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	232,14		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	247,41		
	Türkçe Eğitimi	60	247,60		
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	291,12	15,398	,031
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	255,54		
Motivasyon Alt Boyutu	Sınıf Eğitimi	97	266,14		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	241,37		
	Matematik Eğitimi	51	203,58		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	233,89		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	280,09		
	Türkçe Eğitimi	60	238,44		
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	278,56	11,104	,134
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	280,96		
Yararlılık Alt Boyutu	Sınıf Eğitimi	97	260,12		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	245,01		
	Matematik Eğitimi	51	250,44		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	208,13		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	265,49		
	Türkçe Eğitimi	60	245,32		
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	265,27	9,463	,221
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	219,56		
Kaygı Alt Boyutu	Sınıf Eğitimi	97	241,45		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	244,04		
	Matematik Eğitimi	51	268,72		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	286,27		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	224,85		
	Türkçe Eğitimi	60	257,93		

Tablo 7 incelendiğinde öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre araştırmaya yönelik tutumun istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamaları incelendiğinde sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=284,92$) en yüksek, psikolojik danışma ve rehberlik anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=227,27$) en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre ilgi alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=285,72$) en yüksek, psikolojik danışma ve rehberlik anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=212,24$) en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre önem alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde sınıf eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=270,34$) en yüksek,

matematik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=227,00$) en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen anabilim değişkenine göre motivasyon alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=291,12$) en yüksek, matematik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=203,58$) en düşük olduğu görülmektedir. Motivasyon boyutundaki farklılığa ilişkin yapılan Tamhane Post Hoc analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Öğrenim görülen anabilim değişkenine göre yararlılık alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=280,96$) en yüksek, psikolojik danışma ve rehberlik anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=208,13$) en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen anabilim değişkenine göre kaygı alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde psikolojik danışma ve rehberlik anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=286,27$) en yüksek, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=219,56$) en düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Öğrenim Görülen Anabilim Dalı Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum

Öğrenim Görülen Anabilim Dalı		n	Sıra Ortalaması	Ki- Kare	p
Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum Genel Boyut	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	207,45	17,422	,015
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	303,97		
	Sınıf Eğitimi	97	238,63		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	239,39		
	Matematik Eğitimi	51	255,82		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	274,97		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	246,95		
	Türkçe Eğitimi	60	288,29		
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	217,19	14,686	,040
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	277,13		
İşlev Alt Boyutu	Sınıf Eğitimi	97	239,88		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	233,61		
	Matematik Eğitimi	51	234,54		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	272,67		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	285,40		
	Türkçe Eğitimi	60	284,74		
	Sosyal Bilgiler Eğitimi	66	219,69	13,946	,052
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	34	304,29		
İstek Alt Boyutu	Sınıf Eğitimi	97	248,09		
	Fen Bilgisi Eğitimi	75	247,05		
	Matematik Eğitimi	51	268,77		
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	68	261,47		
	Okul Öncesi Eğitimi	53	217,70		
	Türkçe Eğitimi	60	279,93		

Öğrenim görülen anabilim değişkenine göre lisansüstü eğitime yönelik tutum genel boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=303,97$) en yüksek, sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=207,45$) en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen anabilim değişkenine göre işlev alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde okul öncesi eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=285,40$) en yüksek, sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=217,19$) en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen anabilim değişkenine göre istek alt boyutu puan toplamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sıra ortalamalarının ($X=304,29$) en yüksek, okul öncesi eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan toplamaları sıra ortalamalarından ($X=217,70$) en düşük olduğu görülmektedir.

Farklılıklara ilişkin yapılan Tamhane Post Hoc analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>.05$)

Tablo 9. Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum ile Araştırmaya Yönelik Tutum

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1)Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum									
2)İşlev Alt Boyutu	,750**								
3)İstek Alt Boyutu	,838**	,304**							
4)Araştırmaya Yönelik Tutum	,287**	,381**	,122**						
5)İlgi Alt Boyutu	,280**	,352**	,138**	,780**					
6)Önem Alt Boyutu	,294**	,339**	,168**	,843**	,613**				
7)Motivasyon Alt Boyutu	,247**	,286**	,133**	,808**	,558**	,687**			
8)Yararlılık Alt Boyutu	,311**	,437**	,124**	,705**	,495**	,575**	,471**		
9)Kaygı Alt Boyutu	-,229**	-,196**	-,174**	-,223**	-,344**	-,412**	-,412**	-,313**	

Tablo 9 incelendiğinde lisansüstü eğitime yönelik tutum ile araştırmaya yönelik tutum arasında düşük kuvvette pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.05$, $r=.287$). Lisansüstü eğitime yönelik tutum ile ilgi alt boyutu arasında düşük kuvvette pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ($p<.05$, $r=.280$); önem alt boyutu ile arasında düşük kuvvette pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ($p<.05$, $r=.294$); motivasyon alt boyutu ile arasında düşük kuvvette pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ($p<.05$, $r=.247$); yararlılık alt boyutu ile arasında orta kuvvette pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ($p<.05$, $r=.311$) ve kaygı alt boyutu ile arasında negatif yönlü düşük kuvvette anlamlı bir ilişki olduğu ($p<.05$, $r=-.229$).

Sonuç

Cinsiyet değişkenine göre araştırmaya yönelik tutumda istatistiksel olarak kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle kadın öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumlarının erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu söylenebilir. Bökeoğlu ve Yılmaz (2005) araştırmalarında öğrencilerin cinsiyetlerine göre araştırma kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşmışlardır. Saracaloğlu (2008) çalışmasında da katılımcıların araştırmaya yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı

saptamıştır. Polat (2014) eğitim fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirmiş olduğu çalışmada araştırma tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşmıştır. İpek, Tekbıyık ve Ursavaş (2010) lisansüstü öğrencileri ile gerçekleştirdiği araştırmalarında araştırma öz-yeterliği açısından, erkek öğrencilerin kendilerini kız öğrencilerden daha yeterli gördükleri bulgusuna ulaşmışlardır. Bu araştırmanın sonucunun diğer araştırmalardan farklı çıkmasının sebepleri birkaç farklı nedenden dolayı ortaya çıkmış olabilir. Bunlardan birincisi Saracaloğlu (2008) tarafından yapılan araştırmada araştırmanın örneklemini lisansüstü eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır. Hâlbuki bu araştırmada ise lisans öğrencileri ile çalışma yürütülmüştür. Dolayısıyla, lisansüstünde eğitim gören bireylerin cinsiyetleri ne olursa olsun araştırma yapmaya aynı şekilde çaba göstermeleri ya da konu üzerinde aynı seviyede durmaları sonucun çıkmasında ortaya çıkmış olabilir.

Cinsiyet değişkenine göre lisansüstü eğitime yönelik tutumda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ancak kadın öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutum ölçeği toplam puanları sıra ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ünal ve İlter (2010) çalışmalarında kadınların lisansüstü eğitime yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. İlhan, Öner Sünkür ve Yılmaz (2012) çalışmalarında ilköğretim öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin işlevine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulgusuna ulaşmışlardır.

Öğrenim görülen bölümden memnuniyet değişkenine göre araştırmaya yönelik tutumda öğrenim gördüğü bölümden memnun olanların lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Öğrenim gördüğü bölümden memnun olanların araştırmaya yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre araştırmaya yönelik tutumda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Her ne kadar anlamlı farklılık çıkmamasına rağmen, sıra ortalamaları incelendiğinde sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin en yüksek, psikolojik danışma ve rehberlik anabilim dalı öğrencilerinin ise en düşük sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Büyüköztürk (1996) tarafından lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada araştırmaya ilişkin tutumların üniversitelere ve öğrenim görülen alana göre değişim gösterdiği bulunmuştur. Gürkan ve Er'in (2008) öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada da bölümlere göre farklılık olduğu saptanmıştır. Saracaloğlu (2008) çalışmada lisansüstü öğrencilerinin araştırma tutum puanlarının öğrenim gördükleri enstitülere ve üniversitelere göre değiştiği bulgusuna ulaşmıştır. Bölümler arasında farklılık çıkmamasının nedenleri düşünüldüğünde, lisans eğitimleri sırasında “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” gibi derslerin haftada eşit kredide olması ve aynı ders saatine sahip olması, aynı üniversitede eğitim aldıklarından dolayı öğretim elemanlarının aynı olması ve benzer bilincin yayılması, benzer puanlar ile üniversiteye kayıt yaptırmaları bölümler açısından farklılık çıkmamasının gerekçeleri olabilir. Bununla beraber literatüre bakıldığında Saracaloğlu (2008) çalışmada bölümler bazında araştırma çıkmıştır. Fakat araştırmacı çalışmada örneklem olarak farklı üniversitelerden farklı lisansüstü öğrencileri seçmiştir. Dolayısıyla hem üniversitenin farklılığı hem de örneklemin farklı olması çalışmalar arasındaki farklılığın oluşmasına neden olmuş olabilir.

Öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre lisansüstü eğitime yönelik tutumda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Sıra ortalamaları incelendiğinde bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin en yüksek, sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin ise en düşük sıra ortalamalarına sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. İlhan, Öner Sünkür ve Yılmaz (2012) çalışmalarında ilköğretim öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik görüşlerinde “anabilim dalı” değişkenine göre anlamlı bir fark bulunduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Araştırmaya yönelik tutum ile lisansüstü eğitime yönelik tutum arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönlü düşük kuvvette anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka ifade ile araştırmaya yönelik olumlu tutum arttıkça lisansüstü eğitime yönelik olumlu tutumun arttığı söylenebilir. Ayrıca araştırmaya yönelik kaygı azaldıkça lisansüstü eğitime yönelik olumlu tutumun arttığı bulgusu da görülmektedir.

Öneriler

Öğrenim gördüğü bölümden memnun olanların hem lisansüstü eğitime yönelik hem de araştırmaya yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulgusundan hareketle öğrencilerin bölüm memnuniyetlerini etkileyen değişkenlerin yordanmasına yönelik çalışmalar üretilebilir. Bilimsel araştırma yöntemleri dersinin eğitim fakültesindeki tüm programlarda yer almadığı bilinmekte bu dersin olmayan lisans programlarında işlevsel bir şekilde öğrenime dahil edilmesinin lisansüstü eğitime katkı getirebileceği düşünülmektedir. Araştırmaya yönelik tutumda öğrencilerin ön yargı ile yaklaşmasına ve olumsuz tutum geliştirmesine neden olan etmenlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmanın farklı çalışma gruplarında tekrar edilmesi önerilir.

KAYNAKÇA

- Arseven, A. D. (2001). Alan araştırma yöntemi, ilkeler teknikler örnekler. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Ayaydın, A., & Kurtuldu, M. K. (2010). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin tutumları*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.
- Bökeoğlu, O. Ç., ve Yılmaz, A. G. K. (2005). Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünmeye yönelik tutumları ile araştırma kaygıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 41(41), 47-67.
- Büyüköztürk, Ş. (1996). *Türk yüksek öğretiminde araştırma eğitimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). Araştırmaya yönelik kaygı ile cinsiyet, araştırma deneyimi ve araştırma başarısı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 23, 112: 29-34.
- Büyüköztürk, Ş., Cakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cafoğlu, Z. (1998). Eğitimde Küresel Kimlik. *Yeni Türkiye Dergisi* 21. Yüzyıl Özel Sayısı. 4, 837-844.
- Çelik, H. C., Gazioğlu, S. ve Pesen, C. (2012). Development of a scale to measure teacher candidates' attitudes toward research [Öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumlarını belirlemek için bir ölçek geliştirme çalışması]. *Journal of Educational Sciences Research*, 2 (2), 105–121.
- Demirel, Ö. ve K. Ün. (1987). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Erdoğan, İ. (1998). Bilgi Toplumu Olmanın Gerektirdiği Eğitim Paradigması. *Yeni Türkiye Dergisi* 21. Yüzyıl Özel Sayısı. 4(19), 870-876.
- Fraenkel, J. R., ve Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education (7th ed.)*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Genç, S. Z. (2010). Bilim tarihi. İçinde, Remzi Y. Kıncal (Ed.) *Bilimsel araştırma ve yöntemler*. (ss.1-23). Ankara: Nobel Yayınevi.

- Gürkan, U., ve Er, K. O. (2008). *Öğretmen adaylarının internet kullanımına ve araştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi*. 17. Eğitim Bilimleri Kongresi. 1-3 Eylül 2008, Sakarya Üniversitesi.
- Hesapçıoğlu, M. (1996). Bilgi toplumunda eğitim ve okulun geleceğine ilişkin düşünceler. *Yeni Türkiye Dergisi Eğitim Özel Sayısı*. 2(7), 21-28.
- İlhan, M., Öner Sünkür, M., ve Yılmaz, F. (2012). İlköğretim öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi (Dicle Üniversitesi örneği), *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 22-42.
- İpek, C , Tekbıyık, A., ve Ursavaş, Ö . (2010). Lisansüstü öğrencilerinin araştırma öz-yeterlik inançları ve bilgisayar tutumları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 9(1), 127-145.
- Kaptan, S. (1993). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: GÜ Eğitim Fakültesi.
- Karasar, N. (1984). *Türk üniversitelerinde araştırma eğitimi*. Yayımlanmamış Araştırma (TÜBİTAK S A Y G - E - 4 9 Projesi).
- Kazu, H. ve Pullu, S. (2011, Mayıs). *Sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime ilişkin görüşleri ve beklentileri*. 10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Köksalan, B. İlter, H. ve Görmez, E. (2010). *Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve lisansüstü eğitim isteklilikleri üzerine bir çalışma (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi sınıf öğretmenliği ABD örneği)*. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi, 11(3), 277-299.
- Kutluca Canbulat, A. ve Çakmak, E. (2007, Ekim). *Eğitim fakültesi lisans son sınıf öğrencilerinin lisansüstü eğitime ilişkin görüşleri*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu. Eskişehir: Eserofset BasımYayın, 145-151.
- MEB (2011). *Araştırma teknikleri*. Ankara: MEB Yayınları.
- Nevvman, K.A. (1997). *Combining standarts vvith changing teacher needs: introducing teacher research strategies to preservice teachers*. A n n u a l M e a t i n g of the American Association of College for Teacher Education (February, 1997), Phoenix.
- Pallant, J. (2005). *SPSS survival guide*. Crow's Nest, NSW: Allen ve Unwin.
- Petty, R.E. ve Cacioppo, J.T. (1996). *Attitudes and persuasion: classic and contemporary approaches*. Colarado: Westviev Press.
- Polat, M. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18,77-90.
- Saraçoğlu, A. S. (2008). Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları ve tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2),179-208.
- Slavin, R. (2006). *Educational psychology: theory and practice*. Needham Heights: Allyn and Bacon.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel yayın Dağıtım.
- Türker, R. K. (2001). *Bilim insanı yetiştirme: dünyada ve Türkiye’de lisansüstü eğitim*. TÜBA Bilimsel Toplantı Serileri 7, Ankara, 21-32.
- Ünal, Ç., ve İlter, İ. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumları (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ABD örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2),1-18.